

Gabriela PANĂ DINDELEGAN, *Dinamică și variație. Studii de gramatică (II)*, București, Editura Academiei Române, 2020, 191 p.

Lucrarea doamnei academician Gabriela Pană Dindelegan reprezintă o culegere de articole și de studii, redactate și publicate (parțial), între 2008–2020, în diverse reviste sau lucrări de specialitate. Dintre cele 20 de articole, 17 sunt retipăriri, iar 3 constituie studii noi. Întrucât cele mai multe articole incluse aici au fost publicate în reviste, fiind astfel mai puțin accesibile cititorului, salutăm editarea acestora într-un volum separat, apărut la editura Academiei Române.

Cartea continuă, după cum precizează însăși autoarea (p. 7), seria de preocupări și direcțiile de cercetare din volumul *Dinamică și variație. Studii de gramatică (I)*, din 2018.

Datorită aspectelor abordate, anunțate în titlul cărții, volumul incită la lectură și la descoperirea noutăților în examinarea variatelor probleme de lingvistică. Limba, fiind un organism viu, este în strânsă relație cu fenomene precum dinamica și variația, care se manifestă atât în diacronic, cât și în sincronie.

Autoarea este un lingvist complex, de aceea nu ne surprinde faptul că abordează în studiile sale aspecte din diverse ramuri ale lingvisticii. Prin urmare, în volum, găsim preocupări de sintaxă, morfologie, formarea cuvintelor, fonetică, stilistică, lexicologie și terminologie, care, de cele mai multe ori, interferează în cadrul aceluiași articol. Analiza materialului lingvistic este susținută de un bogat corpus, preluat atât din dicționare, cât și din texte aparținând diverselor stiluri funcționale, atât din româna standard, cât și din limba veche. De altfel, este cunoscută predilecția lingvistei din ultimii ani pentru examinarea faptelor gramaticale de limbă veche.

Problemele de morfologie, pe larg discutate în volum, reflectă, în special, aspecte legate de flexiunea nominală și de cea adjectivală a elementelor lexicale intrate mai demult sau recent în limbă. Această sferă de interes se regăsește într-o serie de articole din volum: „Predictibilitate și impredictibilitate în flexiunea nominală românească” (p. 11–21), „O particularitate a românei: diversificarea lexicostilistică a formelor flexionare concurente” (p. 22–39), „*Nene, bade* – substantive cu flexiune specială” (p. 40–43), „Pe marginea flexiunii nominale românești. Similitudini și asimetrii între morfologia substantivului și a adjectivului” (p. 110–120), „Note pe marginea flexiunii unor împrumuturi substantivale recente” (p. 136–143).

În aceste studii, autoarea punctează că, în limba română, sistemul flexionar al nominalului are atât caracter de regularitate, cât și caracter de iregularitate. Astfel, de multe ori, se întâlnesc abateri de la regularitatea flexiunii, abateri ce sunt impuse de categoria semantică sau de clasa de gen din care face parte un substantiv sau altul. Ca tendință pentru limba actuală, se subliniază creșterea numerică a cazurilor de impredictibilitate (iregularitate), de variații în sistemul flexionar nominal.

Un loc aparte ocupă în lucrare analiza formelor flexionare concurente de plural, unde, în funcție de variația de gen, respectiv, de variația desinențială, se ajunge la diferențieri semantice (cf.: *colț* – *colțuri* s.n. „unghi, extremitate” versus *colț* – *colți* s.m. „dinte” (p. 23); *virus* – *virusuri* s.n. „agent patogen” versus *virus* – *virusi* s.m. „parazit cu efecte distructive asupra calculatoarelor” (p. 24) etc.). Uneori, doar variația flexionară (fără implicarea variației de gen) poate duce la diferențieri lexicale (cf.: *cristal* – *cristale* s.n. „mineral” versus *cristal* – *cristaluri* s.n. „obiecte din acest mineral” (p. 26); *vis* – *vise* s.n. „imagini în somn” versus *vis* – *visuri* s.n. „aspirație” (p. 26); *vară* – *vere* s.f. „grad de rudenie” versus *vară* – *veri* s.f. „anotimp” (p. 27) etc.).

De asemenea, se menționează că, uneori, deosebirea semantică poate avea loc și în cadrul variației dubletelor sufixale etimologice: *-(t)ie* versus *-(t)iune* (cf.: *depresie* „deprimare” versus *depresiune* „formă de relief” (p. 31); *formație* „echipă” versus *formațiune* „structură anatomică, geologică” (p. 31), *stație* „punct de oprire a unui mijloc de transport” versus *stațiune* „localitate cu condiții climatice și turistice speciale” (p. 32) etc.). Mai rar, diferențierea lexicală se poate face prin adaptarea fonetică a finalei din radicalul cuvântului (cf.: *bolero* „dans” versus *bolerou* „vestă” (p. 32); *pate* „pastă de ficat” versus *pateu* „produs de patiserie” (p. 33) etc.).

Cercetătoarea vorbește și despre existența unor similitudini și asimetrii în sistemul flexionar al substantivului și al adjectivului (p. 110–120). Similitudinile fac posibilă recunoașterea unei flexiuni nominale, iar asimetriile evidențiază specificul fiecărei clase.

Formele morfologice cu caracter de iregularitate sunt și mai frecvente în limba veche. În această arie problematică, se înscrie și articolul „Plurale neutre în -i în limba română veche” (p. 121–128). Lingvista abordează aici o serie de substantive neutre, care, în limba veche, aveau pluralul în -i: *suspini* pentru *suspine* (p. 121), *mădulari* pentru *mădulare* (p. 124), *cimpoi* pentru *cimpoaie* (p. 125).

Faptele de limbă referitoare la flexiunea numelui sunt prezentate divers și exhaustiv, fiind, de fiecare dată, însoțite și de un bogat material ilustrativ. Corelarea aspectelor morfologice cu cele lexicale conferă lucrării sincretism, dar și caracter argumentativ.

Un alt aspect morfologic discutat în lucrare este legat de realizarea genitivului în română (vezi articolul „Un text de la sfârșitul secolului al XVII-lea, loc de confruntare a tendințelor de sintetism și de analitism în marcarea genitivului”, p. 63–71). În baza faptelor de limbă, autoarea conchide că tipul de genitiv realizat cu ajutorul flexiunii enclitice este preponderent față de alte realizări ale acestuia, indiferent de perioada istorică la care ne putem referi. De asemenea, se constată că, atât în limba veche, cât și în româna actuală, sunt prezente toate mijloacele de marcarea a genitivului: flexionar enclitic (ex.: *tâlcuire a vreaunui lucru* (p. 63), *hotarâle cestui pământ* (p. 64) etc.), flexionar proclitic (ex.: *fiul lui Noe* (p. 65), *luna lui mai* (p. 65) etc.), prepozițional (ex.: *viziri a trei orașe* (p. 66), *păzitori de feate* (p. 67), *nume la doi crai* (p. 68), *înaintea tuturor* (p. 69) etc.) și cel invariabil (ex.: *fata nepotu-mieu* (p. 69), *șugubățul surori-sa* (p. 69) etc.). După cum se poate observa, mărcile prepoziționale pentru relația de genitiv sunt: *a*, *de*, *la*, *înaintea*, *împrejurul*, *împotriva*, marea parte a acestora fiind întâlnite și azi, unele însă, într-o măsură mai mică și, uneori, într-un registru nonstandard (ex.: *plecarea a doi copii* (p. 102), *căderea masivă de zăpadă* (p. 103), *din cauza la fata aceasta* (p. 104) etc.).

Realizarea prepozițională a cazurilor oblice este abordată și în articolul „Marcarea prepozițională a cazurilor oblice. Istorie și trepte de gramaticalitate” (p. 102–109). Aici, se analizează pe larg exprimarea prepozițională atât a genitivului, cât și a dativului. Autoarea evidențiază că mărcile prepoziționale pentru relația de dativ sunt: *a* (ex.: *au dat cuvânt a toată oastea* (p. 105), *nu se cade a doi frați* (p. 105) etc.), *la* (ex.: *să închine țara la turci* (p. 105), *nu-i priește la copilul meu soarele* (p. 106) etc.), *către* (ex.: *va zice el cătră voi* (p. 106), *se rugă cătră Dumnezău*). Dintre prepozițiile care funcționează ca mărci pentru relația de dativ, doar prepoziția *la* mai este azi uzuală, însă în limbajul nonstandard. Cercetătoarea analizează condițiile de selecție pentru fiecare prepoziție, fiind aduse pentru orice situație numeroase exemple atât din limba veche, cât și din româna curentă (acolo unde fenomenul mai este activ).

O altă preocupare a cercetătoarei este legată de formarea cuvintelor prin derivare sufixală. Printre sufixele abordate, amintim: *-(t)iune/ -(t)ie*, *-(ă)tor/ -(i)tor*, *-iță*, *-are/ -ere/ -ire/ -îre*, *-ință*, *-eală/ -ială*, *-ăciune/ -iciune/ -îciune*, *-ime*. Astfel, în articolul „Concurența *-(t)iune*, *-(t)ie*; stadiul actual al fenomenului” (p. 44–55), se analizează pe larg următoarele aspecte: perioada de circulație, registrul de utilizare, precum și dinamica lexemelor formate cu aceste sufixe, reieșind din lucrările normative actuale.

În articolul „Dubla natură a derivatelor în *-tor*. Variație fonomorfologică și sintactică” (p. 72–80), lingvista discută despre clasele de verbe de la care se formează aceste derivate, rolurile tematice caracteristice formațiilor lexicale în discuție, precum și despre polisemantismul sufixului.

Așadar, afixul *-(ă)tor/ -(i)tor* poate exprima următoarele valori semantice: „nume de agent” (ex.: *judecător, muncitor* (p. 73) etc.), „nume de instrument” (ex.: *bătător* „ustensilă de bătut”, *sucitor* „ustensilă de sucit” (p. 73) etc.), „nume de loc” (ex.: *dormitor* „cameră de dormit”, *spălător* „loc unde se spală” (p. 73) etc.), dar și valoare abstractă (ex.: *vânătoare* „acțiunea de a vâna”, *însurătoare* „acțiunea de a se însura” (p. 73) etc.). În limba română, sufixul *-(ă)tor/ -(i)tor* este unul destul de productiv, cu ajutorul căruia, de la baze verbale, se formează substantive (vezi *învățător, stivuitor* (p. 73) etc.) și adjective (vezi *fermecător, încântător* (p. 72) etc.).

Din categoria de mai sus, face parte și articolul „Note asupra sufixului *-iță*. Caracteristici de accentuare” (p. 133–135). Autoarea examinează semantica sufixului *-iță*, acesta având fie valoare diminutivală (ex.: *fetiță, porțiță, bluziță* (p. 134) etc.), fie valoare moțională (ex.: *notăriță, primăriță, bivoliță* (p. 133) etc.). De asemenea, se menționează că formațiile diminutive cu sufixul *-iță* au întotdeauna accentul pe sufix (ex.: *rochiță, căciuliță* (p. 134) etc.), pe când derivatele moționale au accentul atât pe sufix (ex.: *casieriță, frizeriță* (p. 134) etc.), cât și pe radical (ex.: *chélneriță, pictoriță* (p. 134) etc.). Unele lexeme structurate cu sufixul moțional în discuție se înregistrează însă în uz cu ambele variante de accentuare (atât pe radical, cât și pe sufix: *dôctoriță* versus *doctoriță, călăgăriță* versus *călugăriță, măgăriță* versus *măgăriță* (p. 134) etc.). Cu toate acestea, lucrările normative recomandă utilizarea numai a uneia dintre forme.

Ca trăsături ale sufixelor moționale din română, prezentate minuțios în articolul „Pe marginea sufixelor moționale românești” (p. 94–101), se evidențiază: bogăția inventarului de sufixe, productivitatea mare în toate etapele istorice ale limbii, dezvoltarea seriilor sinonimice, rol activ în crearea sufixelor compuse, asocierea cu sufixe etnonime și preluarea unor valori conotative suplimentare.

Un interes aparte se acordă în lucrare și sufixelor cu valoare abstractă. Astfel, în articolul „Caracteristici ale sufixelor abstracte în limba română” (p. 81–93), cercetătoarea vorbește despre rolul acestora la formarea substantivelor din verbe, din adjective sau tot din substantive. Printre sufixele care participă la conversiunea bazelor verbale, se examinează: *-are/ -ere/ -ire/ -îre* (ex.: *plecare, trecere, citire* (p. 82) etc.), *-ință* (ex.: *trebuință, cerință* (p. 82) etc.), *-eală/ -ială* (ex.: *socoteală, cheltuială* (p. 82) etc.), *-mânt* (ex.: *învățământ, jurământ* (p. 82) etc.), *-tură/ -sură* (ex.: *alergătură, strânsură* (p. 82) etc.), *-oare* (ex.: *ninsoare, strânsoare* (p. 82) etc.), *-toare* (ex.: *însurătoare, vânătoare* (p. 82) etc.), *-uș/ -iș* (ex.: *urcuș, suiș* (p. 82) etc.), *-(t)ie/ -(t)iune* (ex.: *administrație, nutriție, defecțiune* (p. 82) etc.), *-aj* (ex.: *finisaj, masaj* (p. 82) etc.), *-ăciune/ -iciune/ -îciune* (ex.: *plecăciune, sfîciune, urăciune* (p. 82) etc.). Printre sufixele care servesc la conversiunea temelor adjectivale, se discută: *-ătate/ -etate* (ex.: *bunătate, pustietate* (p. 83) etc.), *-eață/ -ețe* (ex.: *dulceață, frumusețe* (p. 83) etc.), *-oare* (ex.: *răcoare, amploare* (p. 83) etc.), *-ime* (ex.: *cruzime, largime* (p. 83) etc.), *-itudine* (ex.: *certitudine, promtitudine* (p. 83) etc.), *-ie* (ex.: *gingășie, drăgălășie* (p. 83) etc.), *-ărie/ -erie* (ex.: *dulcegărie, cochetărie, pedanterie* (p. 83) etc.), *-enie* (ex.: *șubrezenie, cumînțenie* (p. 83) etc.). Printre sufixele care contribuie la conversiunea bazelor nominale, se analizează: *-ie* (ex.: *prietenie, tovărășie* (p. 83) etc.), *-(ăr)it* (ex.: *oierit, dijmărit* (p. 85) etc.). Autoarea subliniază că sufixele cu sens abstract au fost productive în toate etapele istorice ale limbii. Perioada modernă se caracterizează prin impunerea unor sufixe neologice, de origine latino-romană (*-are/ -ire/ -ere, -ință, -mânt*).

Însumând o diversitate de probleme lingvistice, lucrarea *Dinamică și variație. Studii de gramatică (II)* a lingvistei Gabriela Pană Dindelegan, cu siguranță, prezintă interes atât pentru specialiști (cercetători, profesori), cât și pentru cei interesați să descopere subtilitățile limbii române.

CAROLINA POPUȘOI

Institutul de Lingvistică al Academiei Române

„Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București

carolina_popusoi@yahoo.com

ULRIKE FREYWALD și RITA FINKBEINER, *Exact Repetition in Grammar and Discourse*, Trends in Linguistics Studies and Monographs, vol. 323, De Gruyter Mouton, 2018, 393 p.

Volumul colectiv editat de Ulrike Freywald și Rita Finkbeiner constituie o contribuție la efortul de explorare a relației complexe dintre reduplicare și repetiție, dar mai ales a zonei de convergență dintre cele două fenomene. Cercetători din domenii lingvistice diferite își propun redefinirea noțiunilor în discuție, dar și trasarea unei direcții de cercetare și a unei distincții mai clare între reduplicare și repetiție, pe baza unor dovezi empirice din limbi tipologic diferite.

Ulrike Freywald, profesor la Universitatea din Dortmund, este cunoscută prin articole consacrate pe tema reduplicării totale în limba germană. Rita Finkbeiner este profesor de lingvistică germană la Universitatea Johannes Gutenberg din Mainz, specialist în domeniul pragmaticii.

Noutatea volumului editat de acestea constă în impunerea unei perspective noi de abordare a celor două fenomene, reconfigurarea arealului de distribuție a reduplicării pe harta limbilor care resping fenomenul, acolo unde nu era studiat și descris, adăugându-se chiar tipuri noi.

Volumul este structurat în trei părți. Partea întâi analizează formele și funcțiile repetiției, incluzând contribuțiile unor lingviști care contestă modalitățile tradiționale de diferențiere între reduplicare și repetiție. Partea a doua definește repetiția exactă în gramatică, iar a treia analizează mecanismele pragmatice ale producerii repetiției exacte și funcțiile acesteia în discurs. Lucrarea se încheie cu indexul de limbi și cel de subiecte.

Cartea se deschide cu articolul introductiv *Exact repetition or total reduplication? Exploring their boundaries in discourse and grammar* [*Repetiție exactă sau reduplicare totală? Explorarea granițelor în discurs și gramatică*] (p. 3–28). Ulrike Freywald și Rita Finkbeiner trec în revistă cele mai importante studii tipologice (Gil 2005, Stolz et al. 2011, Schwaiger 2015, 2017), gramaticale (Finkbeiner 2014, Freywald 2015, Kalleegi 2015a), teoretice (Raimy 2000, Frampton 2009), dedicate reduplicării. Repetiția a constituit și ea obiectul studiilor de analiza conversației, lingvistica interacțiunii (Tannen, Bazzanella, 2011), achiziția limbajului (Clark and Bernicot, 2008, Larsen–Freeman 2012).

Criteriul esențial de delimitare este în funcție de apartenența cazului descris la domeniul gramatical (reduplicarea), respectiv pragmatic (repetiția), în mod tradițional, reduplicarea fiind văzută ca o operație gramaticală care se aplică la nivelul cuvântului, iar repetiția ca o operație pragmatică legată de discurs, la nivel superior cuvântului. Autoarele subliniază că linia de demarcație între cele două fenomene devine dificil de trasat când ne raportăm la domeniul lingvistic al cuvântului. Fenomenele fuzionează, apar cazuri ambigue, aspecte semnalate și de alți lingviști: Gil 2005; Maas 2007; Stolz 2007; Forza 2016. Articolul explorează în special așa-numita „zonă gri”. Autoarele expun limitele criteriului funcțional și formal (Gil: 2005) pentru distingerea repetării de reduplicare, enumerând limbile care resping reduplicarea, precum engleza, germana, olandeza, franceza, finlandeza și rusa. Apar și aici nișe de reduplicare. Sunt semnalate în acest volum două cazuri critice: cazuri de repetare care poartă un sens arbitrar și cazuri de reduplicare care nu implică nicio modificare a sensului. Domeniile se suprapun, reduplicarea este prezentă la nivel de discurs, iar repetiția apare în cuvinte. Articolul introductiv se încheie cu o prezentare succintă a articolelor cuprinse în volum.

Thomas Stolz și Nataliya Levkovich abordează în articolul *Function vs form-On ways of telling repetition and reduplication apart* [*Funcție versus formă-Modalități de a distinge între repetiție și reduplicare*] (p. 29–66) relația complexă dintre fenomenele în discuție. Cei doi susțin separarea fenomenelor doar la nivel funcțional, nu și la cel formal, întrucât nici reduplicarea nu se subordonează complet morfologiei, nici repetiția nu se limitează la sintaxă și discurs. Limitarea la cuvânt nu este un criteriu esențial pentru a delimita reduplicarea de repetiție, aceștia abordând un criteriu constructivist, respectiv dacă forma repetată reprezintă o schemă de construcție (formă–sens). Adept al criteriului tipologic, Thomas Schwaiger în lucrarea *The derivational nature of reduplication*

and its relation to boundary phenomena [Natura derivațională a reduplicării și relația ei cu fenomenele de graniță] (p. 67–88) arată că reduplicarea poate să servească unor scopuri derivative și de flexiune. Orice apariție multiplă a flexiunii este, prin definiție, repetiție. Autorul susține separarea dintre cele două (repetiția sintactică versus reduplicarea morfologică).

Partea a doua cuprinde studii care transgresează granița dintre reduplicare și repetiție, din perspectivă gramaticală. Vadim Kimmelman investighează limba semnelor rusești în articolul *Reduplication and repetition in Russian Sign Language* [Reduplicarea și repetiția în limba semnelor rusești] (p. 91–109). Diferite tipuri de reduplicări morfologice și sintetice în RSL îndeplinesc funcții similare celor din limbile vorbite, nu au funcție stilistică. În contexte distributive, reduplicarea se aplică unităților mai mari decât cuvântul și permite mai mult decât un reduplicant.

Christoph Petermann (p. 110–126) analizează reduplicarea în japoneza modernă, pe un corpus web JpWac, și descoperă noi modele de reduplicare inovatoare și productive. Confirmă punctul de vedere susținut pe tot parcursul volumului, și anume acela că și unitățile mai mari decât cuvântul pot suferi reduplicare. Diferențierea dintre repetiție și reduplicare e greu de realizat pe un corpus de limbi diferite, cele două fenomene fiind interferente.

Yanyan Sui în *Affixation and Compounding? Reduplication in Standard Chinese* [Afixarea și compunerea? Reduplicarea în limba chineză standard] (p. 127–157) abordează problema dacă reduplicarea în chineza standard poate fi considerată afixare sau compunere. Exemplele aduse de ea arată că ambele procese morfologice pot fi identificate în reduplicarea chineză și că delimitarea între ele se impune ca o necesitate. Sui chiar dezvoltă criterii formale și funcționale care îi permit să distingă afixarea flexionară de reduplicarea derivațională și compunere. Consideră că aceste tipuri pot fi clar separate de repetiție, care exprimă implicare emoțională, exagerare sau are efecte retorice. În engleză, reduplicarea nu este productivă, așa cum arată Anka Lensch în articolul *Fixer-Uppers. Reduplication in the Derivation of Phrasal Verb* [Fixer-upper. Reduplicarea în derivarea expresiilor frazeologice] (p. 158–181). Clonele lexicale de tipul *fixer-upper* sau *washer-upper* („o persoană care repară sau o casă achiziționată ieftin care necesită reparații capitale”, „o persoană care spală”), nu sunt incluse în vocabularul permanent, încadrarea lor este neclară. Unii lingviști spun că transmit semnificații afective și/sau expresive, fiind văzute ca repetiție în interiorul cuvântului. Clonele lexicale au funcție pragmatică, elementul lexical repetat având și un efect comic, hilar, ca în exemplul „nu sunt beat-beat, sunt doar beat”. Betül Erbaşı în *Turkish Doubled Verbs as Doubled TPs* [Verbele turcești dublate ca expresii temporale dublate] (p. 182–199) arată că reduplicarea în turcă implică structuri mai mari decât cuvântul. Reduplicarea expresiilor temporale reprezintă o provocare în încercarea de a marca o distincție clară între reduplicare și repetiție. Reduplicarea se aplică unor unități mai mari decât cuvântul, iar repetiția poate fi găsită nu numai în afara cuvintelor, ci și în interior. Același lucru este evidențiat și de Matthias Eitelmann și Britta Mondorf în articolul *Cognate Objects in Language Variation and Change* [Obiecte înrudite în variația și schimbarea limbii] (p. 200–230), unde aceștia prezintă relația dintre reduplicare și repetiție în limba engleză pornind de la complementele interne înrudite de tipul „cânt un cântec” și „sforăi o sforăitură”. Sunt considerate fenomene repetitive.

Partea a treia analizează un caz critic, clonele lexicale, prin articolul lui Laurence R. Horn *The Lexical Clone: Pragmatics, Prototypes, Productivity* [Clonele lexicale: pragmatică, prototipuri, productivitate] (p. 233–264). Acestea apar atât în limbi mai favorabile reduplicării (italiana, greaca modernă), cât și în cele care resping reduplicarea. Horn poziționează clonele lexicale engleze în peisajul interlingvistic al proceselor de reduplicare și repetare. Sunt interesante cazurile critice situate în zona de tranziție dintre reduplicare și repetiție. Rita Finkbeiner descrie în *Sentence-Peripheral Coordinative Reduplication in German. A Pragmatic View* [Reduplicarea coordonativă periferică în germană. O perspectivă pragmatică] (p. 265–294) un caz de reduplicare în germană, modelul coordonat „X aici, X acolo”, ca exemplu fiind „Criza economică aici, criza economică acolo, bugetul statului se așteaptă să rămână echilibrat”. Construcția este supusă unor constrângeri gramaticale și semantice. Asemenea construcții reduplicative implică o componentă pragmatică, acesta fiind un caz-limită, situat chiar în zona de tranziție dintre repetiție și reduplicare. Autoarea susține că teoria reduplicării trebuie să încorporeze o interfață cu pragmatica. În articolul *Focus on Repetition. On the Role of Focus and Repetition in Echo Questions* [Despre rolul focalizării și repetiției în întrebările ecou] (p. 295–328),

Claudia Poschmann examinează un exemplu de tensiune dintre gramatică și pragmatică în repetare. Respinge analizele anterioare ale întrebărilor-ecou ca rezultate din procese de copiere fonetică sau sintactică, pledând pentru o abordare pragmatică și nu una gramaticală a întrebărilor-ecou. Chris Cummins în *Repetition versus Implications and Presuppositions* [*Repetiția versus implicaturi și presupoziii*] (p. 329–349) studiază și el întrebările-ecou, argumentând că repetarea unui enunț precedent poate îndeplini funcții foarte diferite în discurs. Acestea repetă forma sau conținutul rostirii anterioare pentru a solicita o clarificare. Studiul lui Mary Jill Brody, *Exact Repetition in Tojol-ab'al Maya* [*Repetiția exactă în Tojol-ab'al Maya*] (p. 350–365), analizează funcțiile repetițiilor exacte. Demonstrează că repetițiile reciproce semnalează disponibilitatea participanților la discurs de a schimba subiectul discursului. Analizează acest tip de repetiție ca marker de discurs interactiv, colaborativ, care extinde definițiile convenționale ale markerilor de discurs până la limitele lor. Kaitlin Cannava și Graham D. Bodie în articolul *An Analysis of Two Forms of Verbal Mimicry in Troubles Talk Conversations between Strangers and Friends* [*Analiza a două forme verbale mimetice în conversații problematice între străini și prieteni*] (p. 366–388) investighează funcțiile repetiției altora în conversație dintr-o perspectivă cantitativă. Cei doi descriu două modele tipice de coordonare lingvistică între interlocutori în limba engleză. Compară conversația despre problemele personale dintre prieteni cu cele ale unor străini. Rezultatele arată că numărul repetițiilor este dat de valoare, de statut, repetiția capătând o funcție nouă, de strategie care semnalează apropierea personală și înțelegerea reciprocă.

Considerăm că volumul prezintă interes prin problematica complexă descrisă, prin diversitatea limbilor supuse analizei, atrăgând cu siguranță atenția oamenilor de știință orientați formal și funcțional din toate subdomeniile lingvisticii, inclusiv lingvistica tipologică. Studiul propune puncte de pornire pentru cercetătorii experimentați sau începători care doresc să continue cercetările în anumite domenii de interes.

BIBLIOGRAFIE

- Forza, Francesca. 2016. Doubling as a Sign of Morphology. *Toronto Working Papers in Linguistics* 35. 1–21.
- Gil, David. 2005. From Repetition to Reduplication in Riau Indonesian. In Bernhard Hurch, (ed.), *Studies on reduplication*, Berlin & New York: Mouton de Gruyter, 31–64.
- Maas, Utz. 2007. Syntaktische Reduplikation: stilistische Ressource vs. grammatische Form. Sprachbaudifferenzen in semitischen und indoeuropäischen Sprachen. In Andreas Ammann & Aina Urdze (ed.), *Wiederholung, Parallelismus, Reduplikation. Strategien der multiplen Strukturanwendung*, Bochum: Brockmeyer, 1–28.
- Stolz, Thomas. 2007. Das ist doch keine Reduplikation! Über falsche Freunde bei der Suche nach richtigen Beispielen. In Andreas Ammann & Aina Urdze (ed.), *Wiederholung, Parallelismus, Reduplikation. Strategien der multiplen Strukturanwendung*, Bochum: Brockmeyer, 47–80.

ELEONORA ȘTEFANIA STOICESCU (CHISTOL)
 Doctorand, Universitatea din București, Facultatea de Litere
 eleonorastoicescu@yahoo.com